

Vietnam-kríggjð, har ein ikki veit, hvør er vinur ella fíggindi

EG ERI ALS IKKI VÍSUR Í, UM TEIR VIETNAMESARAR, VIT SAMARBEIÐA VIÐ, ERU Í OKKARA PARTI SIGUR EIN AMERIKANSKUR OFFISERUR

MINST 15.000 VIETCONG-HERMENN LIGGJA KRING UM HÖVUÐSTAÐIN SAIGON, HAR KORRUPTION OG UNDIR STINGING FER FRAM AV GRIMD

Oman á jörðini tykist Saigon ikki stórvegis ávirkaður av tí beiska og náðleysa kríggjum, sum hevur herjað uttan stóðg í nærum 20 ár. Kríggjð hevur ikki borið sama navn. Í málbering politikkaranna verður tað enn ikki rópt kríggj. Men fyri fólkið er tað blóðugt, náðileyst ómiskunnsamt kríggj, har bróður berjist móti bróður og faðir móti soni.

Í Saigon merkir ein týðiliga ávirkanina av kríggjum, sjálvt um býurin hesar seinastu mánaðirnar hevur verið spardur fyri beinleiðis bardögum ella attentatum, ið hava kravt størri tal av mannalivum. Svartabørshandilin trívist væl í teim um trøngu gotunum. Ein kann keypa alt, frá amerikanskari útgerð til gull og dýrar gimsteinar. Fortovini eru full av gotuseljarum, sum bjóða fram sínar vörur til túsundavís av amerikanskum hermonnum, sum hava frí. Heilar familjur sita runt um handilsvørurnar. Vanliga er tað ein nasadjarvur smádrongur ella ein vøkur, ung genta, ið bjóða vörurnar fram. Tey duga so mikið av enskum, at teir fremmandu skilja tilboðini.

So roynir ein at pruttu og fær prísir niður í helvt — men kortini verður ein lumpaður.

TÆR 4000 VERTSHÚSGENTURNAR Í SAIGON

Hitt stóra talið av amerikanskum hermonnum í Suðurvietnam — í byrjanini av september var talið 100.000 — hevur skapað liv í

høvuðstaðnum. Fyri einum ári síðan vann ein saigonesari í meðal minni enn 2500 piastar (umleið 150 kr.) um mánaðin. Hetta rakk til litið meir enn 3 máltíðir av risi um dagin og eina vánaliga smáttu, ið ber heitið av einum heimi. — Stórir partur av fólkinum livir framvegis á hesum sama støði, men fyri einstakar bólkir hevur kríggjð skapað fíggjarligar fyrimunir.

Hetta geldur í fyrsta lagi tær 4000 vertshúsgenturnar, sum arbeiða í 150 vertshúsum miðskeiðis í býnum.

Hvørt kvøld er »Miami Bar«, »California Bar«, »Texas Bar« og mangar aðrar, fullar av amerikanskum hermonnum, nógvir av teimum fyri fyrstu ferð staddir uttanfyri heimlandið. Hóast teirra mælsku framferð eru teir minst líka einsamir, sum tær vøkru, smáu vietnamesagenturnar, sum í teirra hvítu búnum gáka ein blanding av vietnamesiskum og amerikanskum.

Hermennir eru oftast umleið 20 ár. Vertshúsgenturnar sjáldan so gamlar. Har eru teagery, sum veruliga ikki eru annað enn skúla

gentur og lærlingar. Í Saigon móta tær livsins beiskleika tíðliga.

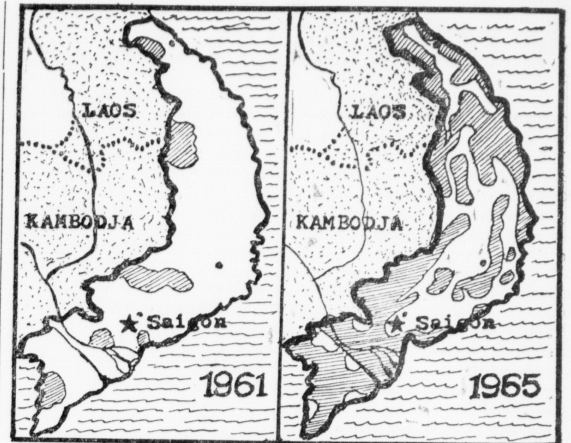
Nógvir av hermonnum, sum finna sær eina vinkonu, og lovar at koma aftur næstu ferð, hann hevur frí, kemur ongatið aftur. Teir doyggja í junglinum og á rismarkunum í einum meiningsleysum bardaga móti einum ósjónligum fígginda.

VIETCONG-AGENTAR ALLASTAÐN

Tað óhugnaliga í hesum kríggj er, at eingin veit, hvør er vinur ella hvør er fíggindi. Í Saigon er full av Vietcong-agentum. Ein amerikanskur loyvitenaustumaður, sum hevur verið har í mong ár, sigur, at meginpurturin av bilstjórnunum — sum fúka runt sum orlingar í teirra smáu, ljóðleysu vognum, og sum snýta næstan verri enn gotuseljararnir — eru millumønn hjá Vietcong.

— Tað sama er tilfellið við vertshúsgentunum. Eg vildi ikki so frægt sum sagt einari tilkari, hvussu nógv klokkan var. Vit hava roynt at fingið okkara dreingir at skilja, hvussu vandamiklið alt hetta er; men teir bera seg at eins og teir søtu við gentu sínari á einari ís-bar heima í USA.

Agentar Vietcongs eru ikki bara at finna millum hesi fólk. Tað kann vera ein smilandi tænar, sum borðreiðir fyri tær. Tað kann vera ein litil stovugenta, sum hvørja ferð, hon motir tær, bukkar og sigur »Good morning, Sir. How are you?« Ella tað kann vera ein snildur skógvabustari, sum valla er 10 ár, men sum kortini hevur sín stóra týðning fyri fíggjaviðurskiptini í heiminum, tí arbeiði hansara setur hann í samband við hvítar menn við nóg mikið av peningi. Hetta ger eisini, at hann kann virka sum alfonsur fyri systur sína. Hann

Stríkaðu okini á fyrsta kortinum visir, hvussu stórt landaoki, kommunistarnir høvdu vald á í 1961, meðan tað á seinra kortinum — sumleiðis við strikum — verður vist, hvussu stórt valdøki kommunistanna er í dag.

hyggur upp á teg við sínum gamla barnaandliti, meðan hann bustar skógvarnar og teskar: »Vilja tygum hava eina unga gentu? Sir? Fyrsta flokks genta, Sir. Systir mín. Fyri tygum, Sir, ógilliga bilig.« Tá tú ristir við høvðinum og betalir fyri bustingina, spýtir hann eftir tær.

»Av og á eri eg ikki vísur í, um teir vietnamesarar, vit arbeiða saman við, eru í parti við okkum.« sigur amerikanski officerurin.

»Alt er so samantvætt, at eg eri hildin uppát at geva mær viðari far um tað. Eg vóni bert hitt besta.«

Sjálvt um Saigon hesa seinri tíðina hevur verið spardur fyri terror atskónir í størri mun, henda dagliga samanbrestir, sum prógva, at ein er í kríggj Tað kann vera ein politistøð, sum rýkur í luftina, ein granat, sum verður tveitt eftir einum akfari við amerikamonnum og vietnamesarum, ein lægri stjórnartenaustumaður verður kidnappaður ella tað snøggliga kring í býnum hanga í hópatali av kommunistiskum flogbløðum.

ÓTTIN FYRI BUMBUBUATSÓKNUM

Útgongubannið tekur við á midnætt — tað gevur vertshúsgentunum ein hálvan tíma at leita sær til húsar heim — og heldur við til klokkan trý á morgni. Goturnar eru myrkar og tómar burtursæð frá vaktarmonnum — tveimum metralongum amerikamonnum og australliarum og smáum vietnamesarum — og Vietcong-monnum, ið snikka seg fram í myrkrinum fyrir at lata stjórnarmenn og teirra amerikansku ráðgevarar vita, at Saigon er ein opin býur.

Aftaná bumbingina av amerikansku sendistovuni og vertshúsinum niðri við ána verður væl ansað eftir, men eitt bumbuálop er næstan ógjorligt at forða. Bumban kann liggja fjald í tí litla kassanum hjá skógvabustaranum, syklestellið kann vera fult av sprengivevni, ella teir kunnu fjala sprengivevnið undir einum bili og parkera hann uttanfyri tann bygningin, teir atla at spreingja í luftina.

Vápnadrí vaktmenn veitra eftir hvorum akfari, um tað visir seg, at tað minskar um ferðina og atla at stóga uttanfyri ein bygning, sum er tilhaldsstað hjá amerikamonnum. Politistið kann fleiri ferðir um dagin taka øll akfor, ið koyra á ávisum støðum í býnum. Aldri finna teir sprengi-

evni ella smuglaravörur í nøkrum av bilunum.

Fólkið í býnum er undir skamtan, og ókonomiska politistið slær hart, tá tað rakar við hamstring. Fyri stuttum tóku teir ein keypmann, ið hevði goymt 5000 kg av kaffi. Hann varð beinanvegin settur fastur, og vörurnar vórðu tiknar frá honum. Forsætisráðharrin hevur fleiri ferðir hóttað við almennari avretting av svartabørsmonnum og spekulantum, men higartil hava teir bara sett teir í fongsul, sum tiknir verða.

STRÍÐIÐ MÓTI HINI ÓGILLIGU KORRUPTIONINI

Stjórnin roynir sitt besta fyrir at forða hini ógillugu korruptionini, sum er at finna á øllum økjum. Forsætisráðharrin hevur sagt, at sjálvt millum hægstu herleiðarar og stjórnartenaustumenn er korruptionin vanlig, og hann hevur lovað at beina fyri teimum. Vietnamesararnir bara yppa akslar. Hetta er vordíð ein partur av livi teirra — vanligt arbeiði.

Hóast stjórnin dagliga boðar frá, at ein sosial kolvæltning skal fara fram, er tað líkt til, at vanligir vietnamesarar eru líkasælir. Teir bara biða og venta. Nú hava teir nóg leingi livað av berum lyftum. Nú má nakað veruligt henda.

Nú kemur tó týðilgari til sjóndar, at suðurvietnamesiska stjórnin — undir høvðum trýsti frá amerikamonnum — er komin til tað úrslit, at skulu nokur líkindi vera at vinna bardagan, má hon hava fólkið uppá sína lið. Slagorð, ið siga, at fyrst má ein vinna kríggjð og fólkið, — sum eisini fyrrverandi stjórnir hava lovað — eru blakað fyrir bakka.

Undir stóru hernaðarsamráðingunum, ið fóru fram í Saigon í september — har umboðsmenn fyrir allar deildir og øll øki hjá suðurvietnamesisku herleiðsluni vóru til staðar — stóð sojiala kolvæltningin fremst á skránni.

BETRI KOR FYRI TEY MONGU AVLAMNU

Eitt annað stig á leiðini at vinna fólkið, er avgerðin um — aftaná kríggj í árávis — at taka sær av teimum avlamnu, bæði sivilum og hermonnum, sum hava mist limir og heilsu. Sum viðurskiptini hava verið higartil, hava teir einans kunna hjálpt 120 fólkom um mánaðin við kunstigum limum, meðan (Framhald á 4. síðu)

Ameriskir hermenn binda ein oppreistrarmann í Suður-Vietnam.